

МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА В СВІТОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ

© 2016 **ОТЕНКО І. П.**

УДК 339.9

Отенко І. П. Міжнародна безпека в світових економічних відносинах

У статті піднято найактуальнішу тему розвитку міжнародних відносин, проблеми становлення міжнародної безпеки та розвитку міжнародної економічної взаємодії на засадах безпеки. З метою аналізу сучасного стану міжнародної безпеки у світі та виявлення ключових негативних чинників, що перешкоджають формуванню позитивного мирного середовища, узагальнено дослідження міжнародних аналітичних центрів та інститутів з питань міжнародної безпеки та співробітництва. Так, узагальнено стан та зміни Глобального індексу миролюбства за останні роки, досліджено позицію України у світі за цим індексом. Доведено, що основні проблеми міжнародної безпеки пов'язані із впливом озброєних конфліктів, громадянських війн, політичного насильства, тероризму на розвиток людства загалом, на стан міжнародних відносин, еволюцію світового господарства та економіки країн. У подальшому необхідно дослідити, яким чином стан миролюбства в країнах позначається на їх економічному стані та на стані міжнародної співпраці в інших сферах економічного співробітництва, крім воєнної. Особливо, як це позначається на зміцненні позиції України у світі.

Ключові слова: міжнародна безпека, міжнародні економічні відносини, мир, глобальний індекс миролюбства, фактори.

Рис.: 1. **Бібл.:** 11.

Отенко Ірина Павлівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри економічного аналізу, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (пр. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: otenkoip@gmail.com

УДК 339.9

Отенко И. П. Международная безопасность в мировых экономических отношениях

В статье поднята актуальная тема развития международных отношений, проблемы становления международной безопасности и развития международного экономического взаимодействия на принципах безопасности. С целью анализа современного состояния международной безопасности в мире и выявления ключевых негативных факторов, препятствующих формированию позитивного мирового сообщества, обобщены исследования международных аналитических центров и институтов по вопросам международной безопасности и сотрудничества. Так, раскрыто состояние и изменения Глобального индекса мира за последние годы, исследованы позиции Украины в мире по этому индексу. Доказано, что основные проблемы международной безопасности связаны с воздействием вооруженных конфликтов, гражданских войн, политического насилия, терроризма на развитие человечества в целом, на состояние международных отношений, эволюцию мирового хозяйства и экономики стран. В дальнейшем необходимо исследовать, каким образом состояние миролюбивости в странах сказывается на их экономическом состоянии и на состоянии международного сотрудничества в других сферах экономического сотрудничества, кроме военной. В особенности, как это сказывается на укреплении позиции Украины в мире.

Ключевые слова: международная безопасность, международные экономические отношения, мир, глобальный индекс миролюбивости, факторы.

Рис.: 1. **Библ.:** 11.

Отенко Ирина Павловна – доктор экономических наук, профессор, ведущая кафедрой экономического анализа, Харьковский национальный экономический университет им. С. Кузнеця (пр. Науки, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: otenkoip@gmail.com

UDC 339.9

Otenko I. P. International Security in the World Economic Relations

The article discusses the urgent topic of the evolution of international relations, the issue of establishing international security, and the development of international economic cooperation based on the principles of security. In order to analyze the current status of international security in the world and to identify key factors that hinder the way of establishing a positive global community, researches by the international analytical centers together with the institutes for international security and cooperation have been generalized. To this end, both the status of and changes in the Global Peace Index in the recent years has been disclosed, the position of Ukraine in the world according to this index has been examined. It has been proven that the main international security problems are related to the armed conflicts, civil wars, political violence, terrorism impacting the development of humanity as a whole, the status of international relations, the evolution of the world economy as well as national economies. Further researches should be focused on how the status of peace in the countries impacts their economic status and the status of international cooperation in other areas of economic cooperation, excluding the military. It should be answered particularly, how the above indicated status affects strengthening the Ukraine's position in the world.

Keywords: international security, international economic relations, Global Peace Index, factors.

Fig.: 1. **Bibl.:** 11.

Otenko Iryna P. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Economic Analysis, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economic (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: otenkoip@gmail.com

Міжнародна безпека займає одну з ключових позицій у дискусіях в науковому та суспільно-політичному колі з огляду на загострення воєнно-політичних конфліктів, поширення тероризму, циклічності світової фінансово-економічної кризи та глобалізації соціально-економічних процесів. Ця тема дуже складна саме тому що:

- ✦ *по-перше*, має безліч факторів впливу геополітичної, економічної, військової, екологічної, релігійної та міжкультурної взаємодії;

- ✦ *по-друге*, наслідки небезпеки в міжнародному середовищі поширюються на процеси соціально-економічного розвитку, політичну стабільність інших держав і регіонів;
- ✦ *по-третє*, віддзеркаленням процесів у міжнародному просторі є стан економіки окремих держав, а також, навпаки, геополітичні та економічні інтереси окремих держав стають приводом для нових явищ та процесів у міжнародному середовищі або на глобальному рівні.

Прикладом останнього в умовах глобалізації є світова фінансово-економічна криза, яка зачепила кожного та вплинула на економічні процеси у світі, стан світового господарства та економік окремих країн. Її масштаби та наслідки, загроза нової хвилі змусили замислитися над економічною природою кризових явищ, пошуком шляхів їх подолання, спонукали до переосмислення пріоритетів розвитку суспільства, існуючих політичних і економічних систем.

Фінансово-економічна криза виявила проблеми світового розвитку як в економічній, так і в геополітичній площинах. Нестабільність в економічних відносинах загострюється військовими діями, озброєними конфліктами, проявом тероризму, що розгортаються у світі. Саме тому стали наголошувати, що «система міждержавних взаємовідносин та ефективної співпраці, яка протягом останніх десятиліть забезпечувала розвиток та надавала гарантії безпеки для більшості держав, уже не відповідає реаліям сьогодення» [1].

У зв'язку із загостренням політичних та озброєних конфліктів виявляється неспроможність міжнародних інститутів ефективно долати поточні загрози та гарантувати міжнародну безпеку. Тому нагальними є питання економічної стабільності, відновлення економічного зростання, посилення боротьби за обмежені світові ресурси. Масштаби глобальних загроз останнім часом зростають, змінюється їх пріоритетність.

Світ занепокоений, а міжнародне співтовариство та міжнародні організації (ООН, ОБСЄ) постійно співпрацюють над розробкою шляхів урегулювання насильницьких конфліктів та формуванням й дотриманням підвалин сталого розвитку. Тема міжнародної безпеки в площині економічних, політичних і соціальних питань знаходиться під пильною увагою міжнародних аналітичних центрів та інститутів.

У даній статті поставлено завдання дослідити, яким чином міжнародна безпека проявляється у світових економічних відносинах, яким чином оцінюється міжнародна безпека, як її стан впливає на економіку країн.

Міжнародні економічні відносини буквально – це сфера міжнародних розрахунків, валютних операцій, міжнародних кредитів, міжнародного виробничого співробітництва, науково-технічного обміну та міжнародної співпраці, світового ринку людських ресурсів, світової торгівлі та ринку послуг тощо.

Міжнародна безпека (або глобальна, або всесвітня) охоплює процеси і принципи розвитку держав, регіонів і світу в цілому з урахуванням системного впливу географічних, політичних, економічних, воєнних, екологічних, етнічних, демографічних, релігійних та інших факторів. Це сфера протидії загрозам на глобальному рівні, які мають в тому числі й економічну природу, як то економічна злочинність, безробіття та міграція трудових ресурсів, перерозподіл структури світового господарства, обмеженість економічних ресурсів, надлишковість та дефіцитність окремих економік тощо.

Міжнародна безпека у світових економічних відносинах охоплює сферу дії загроз, які стримують або негативно впливають на економічне співробітництво,

призводять до економічних втрат або є перешкодою стабільного розвитку. Проблему міжнародної безпеки у світових відносинах можна розглядати з різних сторін: у політичному контексті вирішення економічних інтересів, з позиції методів конкуренції на міжнародному ринку або вирішення економічних проблем за рахунок озброєного насилля, з позиції впливу культурних та етичних норм та цінностей на розподіл економічних благ у світі тощо. Цей перелік може бути довгим, систематизованим за сферами міжнародної безпеки.

Огляд аналітики стану міжнародних відносин, рівень міжнародної безпеки у світі доводять, що перетин інтересів міжнародної безпеки та міжнародних економічних відносин на сьогодні знаходиться в площині важливих для світу питань, точніше, загроз, серед яких:

1. Економічна вартість воєнних конфліктів. Будь-який воєнний конфлікт у світі – це, перш за все, конфлікт інтересів, у тому числі, й економічних. І будь-який воєнний конфлікт пов'язаний із військовими витратами, а тому має економічну вартість.

2. Взаємодія в оборонній промисловості. Воєнно-політичні конфлікти у світі потребують озброєння, і це пов'язано із співробітництвом країн у сфері оборонної промисловості. Завдяки постачанню зброї відбувається збагачення та поліпшення економік країн – постачальників зброї.

3. Кіберзлочинність, яка пов'язана з використанням інформаційних та комунікаційних технологій, набуває стрімкого поширення і є несумісною з підтримкою міжнародної безпеки та стабільності економічного зростання у світі. Поширення кіберзлочинності призвело до інформаційних війн та інформаційного тероризму як однієї із загроз міжнародній безпеці.

4. Тінізація світової економіки, що завдає економічної шкоди як окремим країнам, так і світовому господарству в цілому. Сучасний стан і зростання тіньової економіки в країнах є показником неефективності інститутів державного управління, несприятливого бізнес-середовища, порушення положень права окремими суб'єктами ринку.

5. Загострення соціальних глобальних проблем, зокрема врегулювання питань з біженцями, гуманітарної допомоги, морально-етичного розвитку суспільства.

Сучасні міжнародні інститути відіграють важливу роль у забезпеченні гарантій міжнародної безпеки, а зокрема в частині: запобігання та подолання глобальних ризиків і загроз; надання фінансової допомоги; проведення миротворчих операцій. Саме економічно потужні держави є засновниками світових інститутів міжнародної безпеки та впливають на її стан у світі та на стан міжнародної співпраці в економічній сфері.

Перш за все, це – Організація об'єднаних націй (ООН) [2], яка включає шість головних органів, у тому числі Раду з безпеки, основна відповідальність якої – підтримка міжнародного миру та безпеки. Нова глобальна програма миру та забезпечення сталого майбутнього у світі носить назву «Порядок денний 2030 щодо сталого розвитку» (Нью-Йорк, 25 вересня 2015 р. [3]), містить

17 економічних, екологічних та соціальних цілей, які мають бути реалізовані в 193 державах – членах ООН. Значимо, що в «Концепції безпеки людини», прийнятій ООН [2], виділяється сім основних категорій безпеки, перша з яких – економічна, яка потребує забезпечення доходів, достатнього для задоволення насущних потреб людини. Порушення цієї концепції в окремих країнах призводить до озброєних конфліктів.

Другою за значущістю організацією є Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) [4], основна відповідальність якої – це врегулювання економічних питань, пов'язаних з безпекою, та сприяння міжнародному економічному співробітництву. ОБСЄ надає допомогу державам-учасникам у зміцненні їх ділового та інвестиційного клімату, вдосконаленні нормативно-правової бази, боротьбі з корупцією, відмиванням грошей та фінансуванню тероризму. Моніторинг щодо стану економічних питань, пов'язаних з безпекою (як то подолання корупції, тероризму, кіберзлочинності) постійно висвітлюється у звітах ОБСЄ.

Для опису проблем міжнародної безпеки у світі доцільно звернутися до аналітики. У світі налічується близько 100 престижних аналітичних центрів, половина з яких належать американським інститутам, фондам тощо. Серед них:

- ✦ Стокгольмський міжнародний інститут досліджень проблем миру (*Stockholm International Peace Research Institute – SIPRI*, <http://www.sipri.org>) (Стокгольм, Швеція). Займається дослідженням конфліктів і міжнародним співробітництвом щодо їх запобігання, питаннями міжнародної безпеки і оборони, регіональної безпеки;
- ✦ Міжнародний інститут стратегічних досліджень (*The International Institute for Strategic Studies – IISS*, <http://www.iiss.org>) (Лондон, Великобританія). Займається незалежними дослідженнями військової стратегії, регіональної безпеки та вирішення конфліктів, міжнародних відносин і дипломатії;
- ✦ Франкфуртський інститут досліджень Миру (*Peace Research Institute Frankfurt – PRIF*, <http://www.hsflk.de>) (Франкфурт-на-Майні, Німеччина). Досліджує проблеми світу, конфліктів і політики в галузі роззброєння;
- ✦ Центр досліджень безпеки (*Center for Security Studies*, <http://www.css.ethz.ch>) (Цюрих, Швейцарія). Досліджує трансатлантичні відносини, зовнішню політику і політику безпеки США та Росії, архітектуру європейської безпеки, внутрішню та зовнішню політику Швейцарії, проблеми військової політики, економіки, суспільства, культури, екології, регіональних відносин;
- ✦ Міжнародний інститут миру (*International Institute for Peace*, <http://iip5.webnode.com>) (Відень, Австрія). Проводить дослідження щодо взаємозалежності як стратегії для світу, так і економічних, соціальних і політичних перетворень в країнах ЦСЄ. Серед найактуальніших тем: нові військові технології та міжнародна ста-

більність, альтернативне розуміння безпеки, загроза світовій стабільності в результаті зростання етнічних конфліктів;

- ✦ Інститут економіки та миру (*The Institute for Economics and Peace*, <http://economicsandpeace.org>) (Сідней, Австралія). Опікується питаннями міжнародної безпеки, економічною вартістю озброєних та насильницьких конфліктів в світі, соціальними проблемами та шляхами їх вирішення.

Цей перелік аналітичних центрів охоплює всі континенти. Аналітичні інститути розкривають найактуальніші проблеми, надають їм обґрунтування, формують рейтинги країн щодо стану економічної, воєнної, політичної, соціальної, екологічної ситуації у світі, надають їх оцінки та розробляють рекомендації щодо вирішення конфліктів. Далі пропонується зосередити увагу на одному з таких звітів – Глобальний індекс миролюбства (*Global Peace Index*) [5; 6; 7].

Глобальний індекс миролюбства складається з 2007 р. Інститутом економіки та миру (Сідней) і розроблений соціологами та економістами з міжнародної групи експертів наукових центрів Австралії та США. Індекс демонструє, як змінюється стан міжнародної безпеки (соціально-політична та воєнна ситуація у світі), яка економічна вартість та втрати у світі від насильницьких кампаній, та наголошує на основних постулатах формування позитивного мирного світу.

До десятки наймиролюбніших країн світу у 2016 р. входять Ісландія, Данія, Австрія, Нова Зеландія, Португалія, Чехія, Швейцарія, Канада, Японія, Словенія, Фінляндія. У 2015 р. наймирнішими вважалися 20 країн – це Ісландія, Данія, Австрія, Нова Зеландія, Швейцарія, Фінляндія, Канада, Японія, Австралія, Чехія, Португалія, Ірландія, Швеція, Бельгія, Словенія, Німеччина, Норвегія, Бутан, Польща, Нідерланди. Ісландія залишається найбільш миролюбною країною у світі зі значенням індексу 1,192 у 2016 р. проти 1,15 у 2015 р.

Найменш миролюбними країнами світу за Індексом миру-2016 вважаються Сирія, Південний Судан, Афганістан, Сомалі, Ємен, Центральноафриканська Республіка, Україна, Судан, Лівія, Пакистан, Демократична Республіка Конго, Росія, Північна Корея, Нігерія. Сирія залишається найменш миролюбною країною у світі зі значенням індексу 3,806 у 2016 р. проти 3,65 у 2015 р.

У Глобальному індексі миролюбства у 2016 р. [7] Україна зайняла 156 місце зі 163, втративши 4 позиції порівняно з минулим роком. У 2015 р. – 150 місце, втративши 9 позицій порівняно з 2014 р. У 2013 р. Україна займала 111 місце зі 162 країн. У 2015 р. по Україні зареєстровано друге найбільше у світі погіршення показників з причини конфлікту з боку проросійських сепаратистів, а також нестабільності, викликані російською анексією Криму. Як вважають аналітики Інституту економіки та миру, більшість показників, як то Масштаби Політичного Терору, погіршилися у 2015 р. Країна також стала більш мілітаризованою: військові витрати як частка ВВП зросли через експорт озброєнь і підготовку збройних кадрових служб. Внутрішня стабільність в Україні

залишається приводом для занепокоєння, враховуючи повільний прогрес у боротьбі з корупцією і реформуванням державних інститутів [7, с. 20].

При формуванні індексу враховуються 23 якісні та кількісні показники (у тому числі політична стабільність, загроза тероризму, кількість вбивств, повага до громадянських свобод, імпорту зброї, а також соціальні протести), об'єднані у три основні групи (що менше балів, то більш мирно оцінюється країна за цим критерієм):

1. Наявність і масштаб конфліктів – внутрішніх і міжнародних (Україна отримала 2,5 бала із 5).

2. Рівень стабільності та безпеки всередині держави (3 бала з 5).

3. Рівень мілітаризації (2,3 бала з 5).

У цілому мир у світі фахівці бачать як «відсутність насильства». Глобальний індекс миролюбства показує, що світ стає все більш розділеним на країни, які знаходяться на рівні процвітання, і країни, які продовжують потерпати в насильстві і конфліктах. І це, мабуть, основний висновок, який доцільно врахувати та пам'ятати, складаючи стратегію національної безпеки та економічну стратегію країни.

Аналітика Інституту економіки та миру зазначає, що, починаючи з 2014 р., 81 країна вважалася мирною, а 78 країн, навпаки, у даному аналізі погіршили показники. У 2015 р. також 81 країна поліпшила свій стан і, навпаки, 79 країн його погіршили. У глобальному масштабі інтенсивність внутрішнього збройного конфлікту різко зросла, а кількість людей, що загинули в конфліктах, зросла більш ніж у 3,5 рази [6, с. 7].

Економічний ефект від насильства за рейтингом 2016 р. досяг у цілому 13,3% від світового ВВП – це 13,6 трлн дол. США проти 14,3 трлн дол. США, або 13,4% від світового ВВП, за рейтингом 2014 р. Це еквівалентно сукупному доходу економік Бразилії, Канади, Франції, Німеччини, Іспанії та Сполученого Королівства. З 2008 р. загальний економічний ефект збільшився на 15,3% від світового ВВП – з 12,4 до 14,3 трлн дол. США [6, с. 65]. Однією з основних причин збільшення фінансових втрат від воєн і протистоянь експерти Індексу-2015 назвали зростання витрат на адаптацію та утримання біженців.

Найбільш миролюбним регіоном залишається Європа – тут знаходяться 13 держав з першої двадцятки. Найменш мирною країною залишається Сирія, після Іраку і Афганістану. Україна є єдиною країною, крім п'яти країн Африки, яка демонструє різке погіршення миру за минулий рік. У звіті також підкреслюється, що зменшення кількості воєнних конфліктів є критично важливим для відновлення світової економіки.

У той час, як середньосвітовий індекс миролюбства практично не змінився, з'явилися помітні зміни в мілітаризації та громадській безпеці. У всьому світі кількість міжнародних збройних конфліктів знаходиться в занепаді. Індикатор зовнішніх конфліктів покращився на 15,4 відсотка у 2015 р. порівняно з 2008 р. Однак у цілому у світі в останнє десятиліття стало менш спокійно. Негативну тенденцію мають три індикатори миролюбності – протікання внутрішніх і міжнародних конфліктів, громадської безпеки та мілітаризації. У ре-

зультаті, хоча кількість міжнародних війн знижується, Індекс вказує на те, що загальне умиротворення дещо погіршилося: вплив тероризму погіршується, смертність від внутрішніх конфліктів зростає і все більше людей мігрують, ніж у будь-який час після закінчення Другої світової війни. Мілітаризація все більше корелює з політичним насильством.

Світ та міжнародна спільнота занепокоєні станом міжнародної безпеки, впливом озброєних конфліктів, громадських війн, політичного насильства, тероризму на розвиток людства загалом, стан міжнародних відносин, еволюцію світового господарства та економіки країн.

Без розуміння концептуалізації та вимірювання факторів, що підтримують мир, неможливо чітко визначити, яка політика та які програми у сфері забезпечення національної безпеки та сприяння міжнародній повинні бути реалізовані. Практично визначення необхідних ресурсів – складне питання, яке вимагає нових підходів, урахування факторів, що охоплюють весь світ.

Дослідження проблем міжнародної безпеки, які ґрунтуються на Індексі миролюбства, поділяють світ на позитивний та негативний, обидва з яких мають довгу історію таких досліджень. Саме позитивний світ створює потенціал для стійкості і відповідні умови для мирного вирішення конфлікту. Інститут економіки та миру висунув такі припущення, які доводять дослідження [6]:

1. Чим вищий рівень позитивного світу, тим вище ймовірність компромісу і ненасильницького примирення суперечностей між країнами.

2. Чим позитивний світ сильніший, тим швидше цілі розвитку та інші корисні соціальні результати будуть досягнуті.

3. Позитивний світ статистично пов'язаний з багатьма іншими бажаними результатами розвитку країн: сильніше бізнес-середовище, краща продуктивність, гендерна рівність та поліпшення продуктивності екологічних заходів.

4. Аналіз виявляє, що у країнах з більш високим рівнем позитивного світу менше шансів до жорстоких конфліктів і більше для того, щоб успішно домогтися поступок від держави.

5. Відсоток всіх насильницьких кампаній опору припадає на країни з більш слабким позитивним світом.

Ці два визначення типів світу були надані одним із засновників досліджень проблем світу Йоханом Галтунгом (*Johan Galtung*) [5]. Визначення негативного та позитивного світу використовується для побудови Індексу. 23 індикатори Індексу розбиті на дві основні групи: зовнішнього світу і внутрішнього світу. Індикатори зовнішнього світу вимірюють, як країна взаємодіє з іншими країнами за межами її кордонів, а внутрішній світ вимірює, наскільки мирно вона діє у своїх кордонах.

Під позитивним світом розуміють відносини, інститути і структури, які створюють і підтримують мирні товариства. Позитивний світ можна розуміти як процес, який лежить в основі оптимальних умов для розвитку потенціалу людини. Автори дослідження наголошують, що позитивний світ змінює людину, він є відтворювальний, тому що виступає наскрізним координатором про-

гресу, полегшуючи для людей можливість виробляти, для підприємств – продавати, підприємців і науковців – створювати інновації, для урядів – ефективно регулювати. Завдяки кращому розумінню того, що робить суспільство мирним, можливо потім відтворити ці атрибути [6, с. 81].

Візуальне подання факторів, які утворюють позитивний світ, представлено на рис. 1. Усі вісім чинників взаємозв'язані та взаємодіють у різноманітних і складних способах.

Рис. 1. Фактори, які утворюють позитивний світ

Джерело: розроблено Інститутом економіки та миру [6; 7].

Позитивний світ невід'ємно має ґрунтуватися на досягненні цілей сталого розвитку – побудові миру, інститутах права і миру у світі, які висунуті та проголошені міжнародною спільнотою на Саміті зі сталого розвитку (Нью-Йорк, 25 вересня 2015 р.) [3].

ВИСНОВКИ

Отже, автором статті розглянуто найактуальнішу тему розвитку міжнародних відносин, проблеми становлення міжнародної безпеки та розвитку міжнародної економічної взаємодії на засадах безпеки. Тема дуже складна і є предметом обговорення та розроблення провідних міжнародних організацій на глобальному та регіональному рівнях, інститутів на національному рівні держав тощо. Безперечно, важливим для міжнародної спільноти та для всіх держав світу є завдання формування та сприяння безпековому міжнародному економічному середовищу. Перш за все, за рахунок зміцнення систем колективної безпеки в усьому геополітичному просторі.

У подальшому слід відстежити, яким чином стан миролюбства в країнах позначається на їх економічному стані та на стані міжнародної співпраці в інших сферах економічного співробітництва, крім воєнної. Особливо, як це позначається на зміцненні позиції України у світі.

Сьогодні в Україні безліч економічних, політичних, воєнних, соціальних проблем. На додачу одна з на-

гальних проблем нашого суспільства – це відсутність сильних інститутів з безпеки. Це також було зазначено як проблема в іншому глобальному індексі – *Індексі Глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index)* [8] – поряд з індикторами, які описують стан розвитку економік країн, містить показники, що відповідають за якість інститутів з безпеки в країнах.

Для сприяння національній безпеці та розвитку країни в міжнародному просторі створено відповідні інститути, як то Організація Об'єднаних Націй в Україні [9],

Національний інститут стратегічних досліджень [10] або Центр міжнародної безпеки та партнерства [11]. Центр є структурним підрозділом факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка та здійснює науково-дослідну та інформаційно-аналітичну діяльність. Метою функціонування Центру є організація та координація наукової, інформаційно-пошукової, аналітичної та освітньої діяльності викладачів, студентів та аспірантів факультету у сфері міжнародних відносин. Діяльність Центру передбачає співпрацю з українськими та закордонними науковими установами, дослідницькими та експертними центрами, освітніми та навчальними закладами, що займаються вивченням і дослідженням проблем міжнародної безпеки та багатостороннього співробітництва у сфері міжнародних відносин. Можна говорити про необхідність посилення та поглиблення співпраці в цьому напрямі як на національному рівні, так і на міжнародному. Є дефіцит і досліджень, наукового обґрунтування вирішення проблем, законодавчого, відповідних стратегій тощо. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Резнікова О.** Зміна пріоритетів у системі міжнародної безпеки під впливом світової фінансової кризи. Аналітична записка [Електронний ресурс] / О. Резнікова. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/434/>

2. Офіційний сайт ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/ru/sc/about/>
3. Порядок денний 2030 щодо сталого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E
4. Офіційний сайт ОБСЄ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.osce.org/whatistheosce>
5. Офіційний сайт Інституту економіки та миру [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://economicsandpeace.org/>
6. Global Peace Index Report 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.visionofhumanity.org/sites/default/files/Global%20Peace%20Index%20Report%202015_0.pdf
7. Global Peace Index Report 2016 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://static.visionofhumanity.org/sites/default/files/GPI%202016%20Highlights.pdf>
8. The Global Competitiveness Index 2015–2016 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/>
9. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org.ua/ua/oon-v-ukraini>
10. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/presentation.html>
11. Офіційний сайт Центру міжнародної безпеки та партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ispc.org.ua>

REFERENCES

- Global Peace Index Report 2015. http://www.visionofhumanity.org/sites/default/files/Global%20Peace%20Index%20Report%202015_0.pdf
- “Global Peace Index Report 2016”. <http://static.visionofhumanity.org/sites/default/files/GPI%202016%20Highlights.pdf>
- Ofitsiyniy sait OBSYe. <http://www.osce.org/whatistheosce>
- Ofitsiyniy sait Instytutu ekonomiky ta myru. <http://economicsandpeace.org/>
- Ofitsiyniy sait OON. <http://www.un.org/ru/sc/about/>
- Ofitsiyniy sait Orhanizatsii Obiednanykh Natsii v Ukraini. <http://www.un.org.ua/ua/oon-v-ukraini>
- Ofitsiyniy sait Natsionalnoho instytutu stratehichnykh doslidzhen. <http://www.niss.gov.ua/presentation.html>
- Ofitsiyniy sait Tsentru mizhnarodnoi bezpeky ta partnerstva. <http://www.ispc.org.ua>
- “Poriadok denniy 2030 shchodo stalogo rozvitku” [The 2030 agenda on sustainable development]. http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E
- Reznikova, O. “Zmina priorytetiv u systemi mizhnarodnoi bezpeky pid vplyvom svitovoi finansovoi kryzy” [Change of priorities in the international security system under the influence of the global financial crisis]. <http://www.niss.gov.ua/articles/434/>
- “The Global Competitiveness Index 2015–2016”. <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/>